

Raad voor de Rechtspraak

i.a.a.:

Zijne Excellentie de Minister van Veiligheid & Justitie □ Mr. G.A. (Ard) van der Steur. □

Zijne Excellentie de Minister voor Wonen en Rijksdienst □ Drs. S.A. (Stef) Blok,

Fractievoorzitters Tweede Kamer der Staten-Generaal,

Fractievoorzitters Eerste Kamer der Staten-Generaal,

Woordvoerders Justitie Eerste en Tweede Kamer der Staten Generaal.

Lelystad, 7 september 2015

Onderwerp: Reactie op Meerjarenplan van de Rechtspraak 2015-2020.

Geachte leden van de Raad,

Op 31 augustus jl. heeft uw Raad het Meerjarenplan van de Rechtspraak 2015-2020 (hierna: "MJP") gepresenteerd, waarin bezuinigingen op de uitgaven voor bedrijfsvoering en huisvesting zijn opgenomen. Gelijktijdig heeft de Minister van Veiligheid & Justitie de Tweede Kamer hierover per brief geïnformeerd.

De fracties in de Provinciale Staten van Flevoland (hierna: 'Provinciale Staten') hebben kennis genomen van voornoemd meerjarenplan en wensen hier middels deze brief op te reageren.

Inleiding

In het MJP lezen wij dat uw Raad voornemens is om in de Rechtbank Lelystad nog slechts te volstaan met een pakket van de meest voorkomende rechtszaken. De huisvesting zal daarbij worden aangepast. Voor zover Provinciale Staten hebben vernomen, zullen de complexe straf- civiele en bestuursrechtelijke zaken vanaf 2020 uitsluitend nog in Utrecht worden behandeld. Om meerdere redenen is dit voorstel voor Provinciale Staten onacceptabel. In het navolgende zullen wij onze bezwaren uiteenzetten.

Nabijheidsprincipe

Allereerst zijn Provinciale Staten van mening dat de voorgenomen reorganisatie in strijd is met het nabijheidsprincipe.

Een van de uitgangspunten van de Wet herziening gerechtelijke kaart 2012 is dat er in alle regio's sprake moet zijn van volwaardige rechtspraak en dat iedereen in Nederland overal even goede toegang heeft tot de rechter. Tevens heeft de Tweede Kamer diverse moties aangenomen, waarin is uitgesproken dat:

- een evenwichtige verdeling van zaken over de verschillende zittingsplaatsen wenselijk is (motie Cörüs cs);
- het onwenselijk is dat het zwaartepunt van de rechtspraak in alle zaken steeds verder verschuift naar slechts enkele zittingsplaatsen (motie Cörüs cs);
- veelvoorkomende zaken zo dicht mogelijk bij rechtzoekenden moeten worden aangeboden (motie Recourt).

In dit verband heeft de Minister van Veiligheid en Justitie in 2012/2013 uitdrukkelijk toezeggingen gedaan met betrekking tot de rechtbank in Lelystad.

Verder heeft de voorgenomen reorganisatie tot gevolg dat Lelystad, samen met Assen, de enige provinciehoofdstad zal zijn zonder een (volwaardige) rechtbank. Dit bevreemdt temeer daar in het verleden bij Middelburg en Leeuwarden werd aangegeven dat deze in stand moesten worden gehouden als volwaardige rechtbank nu dit de rechtbanken in de provinciehoofdsteden betroffen. Uitgangspunt is dan ook dat in iedere provincie een volwaardige rechtbank gevestigd moet zijn.

Het voorgaande hangt samen met het feit dat de rechtspraak lokale kennis moet hebben en sociaal moet zijn ingebed. Door een groot aantal onderdelen van de rechtspraak te verplaatsen van Lelystad naar Utrecht verdwijnt de lokale kennis en sociale inbedding.

Tot slot betekent de voorgenomen wijziging dat de inwoners van Flevoland voortaan naar Utrecht moeten afreizen. Met name voor de inwoners uit de Noordoostpolder en Urk is dit een te grote afstand (rond de 100 kilometer). Vanzelfsprekend leidt dit tot onnodige en hoge kosten. Vooral voor de minder draagkrachtigen wordt hiermee de toegankelijkheid c.q. bereikbaarheid van de rechtspraak ernstig belemmerd.

Verlies werkgelegenheid

Los van voorgaande bezwaren is voor de fracties van de politieke partijen in Provinciale Staten in Flevoland en de respectieve gemeenten de in het MJP voorgestelde uitholling van de rechtspraak in Flevoland tevens onaanvaardbaar wegens de impact op de (regionale) werkgelegenheid.

Thans werkt de Provincie Flevoland samen met de Gemeente Lelystad en het Rijk om te onderzoeken hoe de negatieve gevolgen van het verdwijnen van andere Rijksgebouwen/locaties kunnen worden gecompenseerd. In het kader van dit onderzoek is het onacceptabel en onbegrijpelijk dat Lelystad wederom een rijksdienst met bijbehorende werkgelegenheid kwijtraakt. Bovendien zal de voorgenomen reorganisatie niet alleen effect hebben op de directe werkgelegenheid bij de Rechtbank Lelystad, maar zal dit ook een verlies van werkgelegenheid bij leveranciers van de rechtbank (zoals schoonmaak, catering etc.) betekenen.

Financiële onderbouwing

Verder merken wij op dat de business case onvoldoende onderbouwd is. De door uw Raad ingeboekte bezuiniging leidt tot gerede twijfel. De financiële onderbouwing van de bezuiniging op de huisvesting en de maatschappelijke kosten van deze substantiële ingreep ontbreken en onduidelijk is op welke wijze de kosten van de (gedeeltelijke) leegstand van de rechtbank zijn verwerkt. Investerings in andere locaties en toenemende vervoerskosten van personeel worden uitsluitend pro memorie meegenomen. Tevens leidt dit tot kapitaalvernietiging, omdat het relatief nieuwe gerechtsgebouw in Lelystad grotendeels leeg zal komen te staan. Tot slot zullen met name voor de strafzaken de logistieke kosten toenemen. De rechtbank in Lelystad is immers gevestigd in de directe omgeving van meerdere penitentiaire instellingen.

Op basis van het bovenstaande komen wij tot de conclusie dat de opgestelde business case onvolledig is en geen reëel afwegingskader biedt. Daarnaast plaatsen wij vraagtekens bij de haalbaarheid en de kwaliteitsdoelstelling.

Geen overleg

Voorts kan worden geconcludeerd dat het overleg met het lokaal en regionaal bestuur door de gevolgde procedure niet serieus wordt genomen. Uw Raad spreekt over “voorgenomen” plannen, die op 8 september a.s. definitief worden vastgesteld. Door enerzijds aan te geven dat de plannen in overleg met de lokale en regionale bestuurders nog kunnen worden aangepast, maar anderzijds aan te geven dat u de plannen op 8 september a.s. (één week na aankondiging van de plannen) definitief wenst vast te stellen, worden de lokale en regionale bestuurders niet in de gelegenheid gesteld om hier gedegen op te reageren. Een overleg op 4 september jl., een paar dagen na het verschijnen van de plannen, is uiteraard niet te beschouwen als een serieuze poging om met lokale en regionale bestuurders in gesprek te gaan.

Conclusie

De fracties in de Provinciale Staten realiseren zich terdege dat de rechtspraak ten gevolge van de door te voeren bezuinigingen onder druk staat. Dit rechtvaardigt echter niet dat de rechtspraak in Flevoland wordt uitgehold. Ondergetekenden zijn derhalve van mening dat de rechtbank in Lelystad als volwaardige rechtbank moet blijven bestaan.

De fracties van de Provinciale Staten van Flevoland doen hierbij een beroep op uw Raad om serieus in gesprek te gaan met het lokale en regionale bestuur in Flevoland en de volwaardige vestiging van de Rechtbank Lelystad in stand te houden.

Hoogachtend,

De fracties uit Provinciale staten van Flevoland: VVD, PVV, CDA, SP, D66, PvdA, CU, SGP, GL, PvdD, 50plus en Senioren+Flevoland.